PD-314 CV-19

M.A. Sanskrit (3rd Semester)

Examination, Dec.-2020

Paper-V

Name/Title of Paper- Gadhkavya Evam Natyashastra [Maximum Marks : 80

Time : Three Hours] [Minimum Pass Marks : 29

नोट :दोनों खण्डों से निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। प्रश्नों के अंक उनके दाहिनी ओर अंकित हैं।

Note : Answer from both the Sections as directed. The figures in the right-hand margin indicate marks.

खण्ड / Section-A

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः :— 1x10=10

   क. कादम्बरी कथा गंथ केन विरचितम्।

   ख. विदिशामिधाना नगरी कस्य राजधान्यासीत्?

   ग. किं नाम शुकमासीत्।

   घ. ऋषिकुमारः हारीतः कस्य पुत्रः आसीत्।

   ङ. बाणभट्टस्य पितुः किं नामासीत्।

   च. कथावस्तु कतिधा।

   छ. रूपकं कतिविधम्।

   ज. नायकस्य कति भेदाः।

   झ. वृत्तयः कतिधा।

   ञ. दशरूपकं कस्य कृतिरस्ति।

2. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः :— 2x5=10

   क. शूद्रकस्य सक्षिप्त परिचया देयः।

   ख. महर्षि जावालेः वैशिष्ट्यं वर्णनीयम्।

   ग. पताकास्थानकं विवेचनीयम्।

   घ. पीठमर्द नायकस्य लक्षयसोदाहस्य देयम्।

खण्ड / Section-B 15x4=60

सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः—

3. अधस्तनेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या विधेया —

   अ. यश्चमनसि धर्मेण, कोपेयमेन, प्रसादे धदेन प्रतापे वहिनना, भुजेश्रुवा दृशि पित्रया, वाचि सरस्वत्या, भुखे शशिनो, बले मरूता, प्रज्ञायां सुरगुरुपा, रूपेमनसिजेन, तेजसि सवित्रा च वसत सर्वदेवमयस्य प्रकटित विश्वरूपा कृतूरनुकरोति भगवतो नारायणस्य।

   ब. अपरिमित परिवारजनमप्यद्वितीयम् अनतगजतुरग साधनमपि खड्गमाय सहायम्, एकदेशस्थितमपि द्वाप्तभुवनमण्डलम्, आसने स्थितमपि धनुष निषणाम्, उत्सादिताशोष द्विष दिन्धनमपि ज्वलप्रतापानलम्। आयतलोचनमपि सूक्ष्मदर्शनम्, कुपतिमपिकलत्रवल्लमम्, राजानमद्राक्षीत्।

   स. कवचित्नारायणमूर्तिरिव तमात्सनीला, क्वचित्पार्थरथपताकेव बानराकान्ता, क्वचिदविराटनगरीव कीचकशतावृत्त, क्वचिदम्बर क्षीरिवं व्याधानुगम्यमान तरल—तारकमृगाः क्वचिदग्रहीत व्रतेव दर्मचीरजहा वल्कलधारिणी, अपरमितवहलपत्र संचयापि सप्तयर्यभूषिता, कूरसत्वापियुनिजनसेविता विन्धारवीनाम्।

4. "कादम्बरी रसज्ञानामाहारोऽपि न रोचते" उकिरियं समीक्ष्यताम्।

   अथवा

   कादम्बर्याः काव्यसौष्ठवं प्रतिपाद्यताम्।

5. कमपि द्वयं विविच्यताम्—

   1. प्रतिमुखसन्धिः 2. अवस्थानुकृतिर्नाट्यम् 3. रूपकानां भेदक तत्वम् 4. अवमर्शसन्धि

6. अधस्तेनेषु कावपि द्वौ प्रतिपादनीव्यौ—

   1. अनुकूल नायकः 2. धीरलकितनायकः 3. आरभटी वृन्ति 4. सात्वती वृत्ति